

شۆڭەشك لێ مه ترسیدایه ... نووسینی: ئ.دوارد هانت

شۆڭەشك لێ مه ترسیدایه
نووسینی: ئ.دوارد هانت
و: گ.ران عهبدو

شۆڭەش لێ ئێژاوا لهسهر بنه‌مای دژه سه‌رمایه‌داری و به‌دهسته‌هێنانی مافی ئ.ت.ن.می ب. کورد و ده‌سته‌به‌ر کردنی مافه‌کانی ژنان درووست بوو، ئ.ستا له‌به‌رانبه‌ر ترسی له‌ ناوچووندايه. ه‌نگه ئیداره‌ی ترامپ پشتی ل.بکات.

له‌ باکوری ئ.ژه‌ه.اتی سوریا، کورده‌کان ئ.ابه‌رایه‌تی ه‌.زه‌کانی سوریا یی دیموکرات (SDF) ده‌که‌ن ب. ت.کشکاندنێ دوواین سه‌نگه‌ره‌کانی ده‌و.اتی ئیسلامی به‌ ش.وه‌یه‌کی یه‌کجاری. ئهم ه‌ه‌و.ه به‌ ئ.په‌راسی.نی گه‌مار. ده‌ناس.ت و به‌ ک.مه‌کی و.اته یه‌کگرتووه‌کانی ئه‌مریکا ده‌چ.ته‌ .وه‌.

به‌ پ.ی وته‌ ب.ژی ئه‌مریک.کان، ه‌.زه‌کانی سوریا یی دیموکرات هه‌ستان به‌ پاککردنه‌وه‌ی ناوچه‌کانی باغ.ز و د.شیشه له‌ ناوچه‌ی ئ.ژه‌ه.اتی سوریا، وه‌ ئ.ستاش دوواین به‌ش له‌ د.ه‌کانی و.باری فوراتی ناوه‌.است پاکده‌ک.نه‌وه‌.

به‌ پ.ی وته‌کانی سین ئ.ایان ک.ن.ن.ی ئه‌مریکی له‌ ١٨ سپتامبه‌ر: “سه‌رکه‌وتنی ه‌.زه‌کانی سوریا یی دیموکرات له‌و ناوچانه‌ ئه‌وه ده‌گه‌یه‌ن.ت که ئیتر داعش هیچ ناوچه‌یه‌کی له‌ به‌رده‌ستدا ن.ماو.”

شه‌.فانه کورده‌کانی سوریا ناوه‌.کی سه‌ره‌کی ه‌.زه‌کانی سوریا یی دیموکرات پ.کده‌ه.نن، وه‌ لای چه‌پی جیهانی ناسراون. له‌چه‌ند سا.ی ئ.بردوودا، ئ.ابه‌رایه‌تی ش.ش.کی ک.مه‌.ایه‌تی به‌رچاویان له‌ ئ.ژئاوادا کرد، له‌ به‌شی باکوری سوریا. ت.ده‌ک.شن ب. بنیاتنانی ناوچه‌یه‌کی ئ.ت.ن.می، ناوچه‌یه‌کی دژه سه‌رمایه‌داری که ت.یدا کورد به‌هه‌رمه‌ند ب.ت له‌ مافی چاره‌ی خ.نووسین و ت.کشکاندنێ ئه‌و سیستهمی که له‌سه‌ر بنه‌مای ه‌.اواردنی جنسی دامه‌زراوه‌.

ئاماڤه‌کانی ش.شی کورد له‌ سوریا وایان ل.ده‌کات د.ست.کی قبو.کراو

نه بن لای ئەمریکا. سەرباری ئەوەی بەرپرسە ئەمریکایەکان چەندین جار ئاماژەیان بە ھەزەکانی سوریا یی دیموکرات کردوووە وەک ھەزەکانی کاریگەر دژ بە داعش لە سوریا، لەگەڵ ئەوەشدا واشنتن دژە دیدی خەڵکی نەشارد. ئەوە لەبەرانبەر شەش ھەفتەی ئێستاوا.

لە کۆتایی ئەمساڵدا (٢٠١٧) ئیدارەی ئەمریکا گۆپی سەوزی بە دەوڵەتی تورکیا ھەڵکرد بە تەکشکاندن و داگیرکردنی عەفرین، یەكەك لە سەك كەنتەکانی ئێستاوا.

لەم ماوانەیدا دووایشدا ئەمریکا فشاری بە سەرکەوتووە سەربازەکانی کورد دەھێنا بە ئەوەی مەنبەج چۆڵبکەن، ئەو ناوچەیە ھەزەکانی سوریا یی دیموکرات لە ٢٠١٦ لە ھەزەکانی دەوڵەتی ئیسلامیان پاکیانکردووە.

ئێش نییە چۆن سەرێك ترامپ بیر لە ھەموو ئەوانە دەکاتووە، لە کاتێکدا ستایشی کورد دەکات وەک: " شەھەرێکی باش، خەڵکێکی زۆر زۆر باش" بەلام پاشتر ھیچ نیگەرانییەکی پیشان نەدا بەرانبەر بە چارەنووسیان.

ئەو قیەمەتی ترامپ بەرجەستە دەکا - سەرمايەداری ئەمریکا، دەسەڵاتێکی پلەتێکراتیک، دژە ژن - بەدەنیایێوە دژی ھەموو قیەمەکانی ئێستاوا.

لەگەڵ ئەوەشدا بەشێك لە بەرپرسە باڵاكانی ئەمریکا چەختیان لەوە کردووە کەوا بەردەوام دەبن لە یارمەتیدانی ھەزەکانی سوریا یی دیموکرات، ھەروەھا وەزیری بەرگری جەیمس مەتێ لەمانگی حوزەیرانی ئابردوو بە ئێنیدا: " بە ئاسانی ئەم ئێکسپلۆزە وەلانانین، چونکە دەوڵەتی ئیسلامی تەکشکان و ئێگرە لەسەر ھەبێت.

لە دانیشتنێکی کۆنگرەیدا لەھەمان مانگدا سیناتۆری مارینلاند "کریس فان ھۆن" پرسیاری لە وەزیری دەرەوە مایک پۆمپیو کرد "بە ئێم دەدەن ئەوەی لەلایەن تورکیا و عێراق تەبێ ئەردەغانەو نەکەوێتە بەر ھەبێت کوردەکانی سوریا بە گورگان خواردن دەیت؟" وەلامی دایەو " بەھێچ شەوێک مەبەستێکی ئیداری نییە بە فێڵدانی ئێجەکتێکی زەردی گەورە.

ھەروەھا مانگی ئابردوو ئیدارەی ترامپ بە یارەکی پێشووی سەرێکی پێچەوانەکردووە بە کشانەوێ ھەزەکانی ئەمریکا لە سوریا.

ترامپ بەردەوامە لە ئاڵایەکانی و بەوێش زۆرێك لە چاودێران دەیانەوێت بزانی پاشتر چیدەکات. کوردەکان لە سوریا بەردەوامن لەوەی نەك ھەر پێداگرن لەسەر ئازادکردنی ناوچەکانیان بە شەوێکی یەكجاری لە ژێر دەستی داعش، بەھێو بە سەرنجام گەیاندنی شەش شەكەمە ئایەتیەکیان لە ئێستاوا.

ماشینی جه نگی زله‌زەکان که کاران له ناوچه‌که ئه‌وه دیاریده‌که‌ن چ شانسێک کراوه‌یه له پێش کورده‌کانی سوریا. سهرێکی سوریا به‌پێنی ده‌ستبه‌سه‌رداگرته‌وه‌ی ئێژئاوای دا. سهرێکی تورکیا هه‌جبه‌ ته‌یب ئه‌ردێگان چه‌ندین جارو به‌رده‌وام هه‌هه‌شی ئه‌وه‌ی کردووه که‌وا ئه‌و ئه‌زموونه تووند‌ه‌وه‌ی کورد ده‌و‌خ‌ن‌ت. یارمه‌ت‌ێکانی ئه‌مریکاش له‌ باشترین حا‌ه‌تی خ‌یدا هه‌میشه مه‌رجدار بووه، به‌رده‌وام له‌ ترس‌ێکی گه‌وره‌دایه له‌ لایه‌ن ئیمپرات‌ێرییه‌تی ئه‌مریکاوه.

سه‌رکه‌وته‌نه‌کان و شکسته‌کان

ئه‌زمونی عه‌فرین و مه‌نبه‌ج نا‌استگ‌ێی ئیداره‌ی ترامپیان ب‌ کورده‌کان ده‌رخست.

له‌ کانونی دووه‌می سا‌ی ۲۰۱۷ ه‌زه‌کانی ده‌و‌ه‌تی تورکیا به‌ ه‌زامه‌ندی ئه‌مریکا ه‌رشیان کرده‌سه‌ر عه‌فرین و ئه‌و کانت‌ێنه‌یان و‌رانکرد تا مانگی ئازار و بوونه مایه‌ی ک‌چی به‌ ک‌مه‌. نزیکه‌ی پ‌نج سه‌د که‌س له‌ خه‌کی سیفیل و هه‌شتسه‌د که‌س له‌ شه‌ێفانی کورد بوونه قوربانی ئه‌و ه‌رشه‌ی تورکیا.

زیاتر له‌ سه‌دان هه‌زار که‌س له‌و ناوچه‌یه ده‌ربه‌ده‌ر بوون و تاک‌تایی مانگی ئه‌یار ۱۳۴۰۰۰ هه‌زار که‌س به‌ ئاواره‌یی مانه‌وه. ئه‌وانه‌ی له‌ عه‌فرین ماون‌ت‌وه ووبه‌و‌ی کاری د‌ندانه‌ ده‌بنه‌وه له‌لایه‌ن ده‌سه‌لاتداره‌کانی ئه‌و ناوچه‌یه‌وه که له‌ لایه‌ن تورکیاوه پشتیوانی ده‌کر‌ن.

کورده‌کانی سوریا ووبه‌و‌وی به‌رنگارییه‌کی گه‌وره ده‌بنه‌وه له‌ منبه‌ج، پاش ئه‌و هه‌ه‌شانه‌ی ئه‌رد‌غان ب‌ به‌رده‌وامبونی ه‌رشه‌کانی له‌ عه‌فرینه‌وه ب‌ منبه‌ج. به‌رپرسه ئه‌مریک‌کان و تورکه‌کان ل‌که‌وتوون له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی شه‌ێفانه کورده‌کان له‌و ناوچانه بکش‌نه‌وه.

له‌جیاتیی به‌رگریکردن له‌ کورده‌کانی سوریا، که‌چی به‌رپرسه ئه‌مریک‌کان ب‌یاری ئارام کردنه‌وه ده‌ده‌ن و ب‌یاره ه‌زه‌کانی ئه‌مریکاو تورکیا ئ‌شکگری هاوبه‌شیان هه‌ب‌ت له‌و ناوچه‌یه.

ککه‌وته‌ن شکسته‌کی گه‌وره‌یه ب‌ ش‌ش‌ش‌ له‌ ئێژئاوا. پاش ده‌رکردنی ل‌ک‌خراوی ده‌و‌ه‌تی ئیسلامی له‌ منبه‌ج، کورده‌کانی سوریا به‌ ش‌وه‌یه‌کی ز‌ر سهرنج ل‌ک‌ش ئیداره‌ی ناوچه‌که‌یان کرد، ئه‌مریک‌کان خ‌یان ستایشی ئه‌و به‌و‌ه‌ردنان‌ ده‌کر‌ن.

پاش سه‌ردانه‌که‌ی ج‌ن‌د له‌ وه‌زاره‌تی به‌رگری ئه‌مریکاوه له‌ مانگی ته‌موزدا ب‌ منبه‌ج باسی له‌وه‌کرد که‌ چ‌ن ئازادانه‌و ب‌ترس به‌ ناو ک‌نه‌کاندا سو‌اوه‌ته‌وه که‌ پ‌شتر له‌ بن ده‌سه‌لاتی داعش دا بوو. د‌له‌و باره‌وه وتی: “ به‌استی ئه‌وه‌ی بینیم ب‌ و‌نه‌ بوو.”

سیناتۆری نیو هامپشیر جانی شاهین، که هه مان ئەزمونی هه بوو له دوواین سەردانیکردنی بۆ ئەو ناوچەیە، وەزیری دەرەوێ ئاگادار کردۆتەوە کە: "چەندە سەرسامە بە کارەکانی ھێزی سوریا یی دیموکرات، وە ئەو ناوچەیە بە تەواوی ئارامە."

پاڵنەرەکانی وڵاتە یەكگرتووەکانی ئەمریکا

ھەرچەندە ئیدارەی ترامپ ئارەزووی لە ناوبردنی دەستکەوتەکانی کوردی سوریا یی دەکرد لەعەفرین و منبەج، لەگەڵ ئەوەشدا بۆ یاریدا، گرنگە پارێزگاری لە ھەندێک لایەنی ھاوبەشیان بکات لەگەڵ ھێزەکانی سوریا یی دیموکرات.

سوپای ئەمریکی لەگەڵ ھێزەکانی سوریا یی دیموکرات بە ھاوبەشی دەستیان گرت بەسەر باکوری خۆرھەڵاتی سوریا دا کە خاوەنی گەورەترین چاپڵە نەوتە لە وڵاتەدا. نزیکەی ھەزاران سەربازی ئەمریکی لە بنکە سەربازەکانی ھەموو ئەو ناوچاندا بۆاو بونەتەوە.

بەردەوام بەرپرسە ئەمریکەکان باس لە گرنگی مانەوێ ھێزە سەربازەکانیان دەکەن لەو ناوچەیە بۆ دۆنیا بوونیان لە وێخانێ دەوڵەتی ئیسلامی. بەرپرسێکی وەزارەتی دەرەوێ ئەمریکا بە ناوی بریت ماگگورک وتی: "ئێمە جارێک ھەر لە سوریا دەمۆنینەو و چەق دەکەینە سەر نەمانی داغش بە یەكجاری." پاش مانگێک جارێکی تر و بەرپرسێکی تر بە ناوی جەیمس جەفری جەختی لە مانەوێیان کردو و وتی: "ئێمە پەلەمان نییە لە جێھێشتنی سوریا."

ئەمریکەکان بەسوود وەرگرتن لەو بارودۆخە بە دوای مەرامی سیاسی ترەوھەن. وەکوو سەرەتا ھێزە سەربازەکانیان بەکار دێنن بۆ فشار خستە سەر سەرێکی سوریا بەشار ئەسەد، ھەروەھا ناھەتەتی درووستکردن بۆ یارمەتێکانی ئێران و ڕوسیا بۆ حکومەتی سوری. ژمارە یەك لە بەرپرسە کۆن و نوێیەکانی ئەمریکا دەڵێن ھێزە ئێمە بەتوانیین ئاماژەکانمان لە سوریا دا بۆنینە دی - گۆڤانی دەسەڵات - وەکوو بەرپرسێکی پێشوتری ئەمریکی بە ناوی ئەنتۆنی بلینکن وتی: "ئەگەر بتوانن ڕوسیا لە سوریا دووربخەنەو کە پشٹیوانیکەرێکی زۆر مەحکەمە بۆ ئەسەد، ئەو مۆزێندێک کۆت بۆشار لە دەسەڵات و لابەرێت."

لە مانگی ئاب دا بەرپرسی باڵای بنکە سەربازەکانی ئەمریکا CENTCOM جێزێڤ ڤۆڤۆتۆ وتی: "تۆوێگلانی ئەمریکا لە سوریا پەيوەندیەکی زۆری بە ڕوسەکانەو ھەیە، ئەمەش بەشێکە لە نمایشی زلھێزەکان لە ناوچەکانی جێنفوزی یەكتر.

ئێرانیش ئێرانى ههیه له مانهوهی ههكانی ئەمریکا له سوریا، وهك بهشك له بهرپرسهكانى ئیدارهى ترامپ ئاماژهیان پێداوه. له مانگی حوزهيران دهیغد ساتهرفیهد بهرپرس له وهزارهتى دهروهوى ئەمریکا به كنگرێسى ئاگهیاند كهوا " ههكسهربازكانى ئەمریکا، سوریا جێناهێن، ئهگەر ئێران پشتر ئهو واته جێنههێنێت. ههر بێیارێكى تایبەت به مانهوهی ههكسهربازكانى ئەمریکا له ههر شوێنێكى سوریادا. A- ئهوه بێیارى سهركایهتیه. B- ئهو بێیارهش به شۆیهیهكى بێاوه پهیوهندی به دهرجونی ئێرانیه وهیه له سوریا. " پاش مانگێك لهو قسانهى سهروهوه، وهزیری دهروهوه مایك پێمپی بهههمان شۆیه نامهیهكى پهیوهندیدارى لهو بارهوه ئاراستهى كنگرێس كرد و تیایدا باسى لهوه كرد كهوا سهرك ترامپ بێیای كۆتایی خێداوه سهبارەت به سوریا، لهوهی "بونی ئێران له سوریا خاکی بنههتیه بێ ئێمه، لهگهڵ ئهزگرتن له چێنیهتی چوارچێوهی کارهكانى US له سوریادا. " پێمپی ئهوهشی وتی: " من بێواى تهواوم ههیه كه ئهم بێیاره بهمشۆیهیهی خێ دههێنێتهوه. "

كهواته یارمهتیه بهردهوامهكانى ئەمریکا بێ ههكسهربازكانى سوریایی دیموکرات له باشترین حاڵهتدا ئهوهیه، ئهگەر بهرپرسه ئەمریکێكان ئێگای تریان دزییهوه بێ گهشتن به ئامانجهکانیان، ئهوه بهدنیاییهوه پشت له کورد دهکهن. پاش ههموو شتێك بهرپرسه ئەمریکێكان به شۆیهیهكى بێاوه پێیان وایه SDF "کار بێ ئێمه دهکهن و چاو ساغیمان دهکهن. " ئهوه قسهی جهنهرێ ئیموند تێماس بوو سهركێ ههكسهربازكانى ئەمریکا.

پرسیاری گهوره

سهرباری ئهوهی ئیدارهى ترامپ لهم كاتهدا بێیارى مانهوهیان داوه له سوریادا، پرسیاره گهورهكه ئهوهیه ئایا ئەمریکا بهردهوام دههێت له کارکردن لهگهڵ کوردهكانى سوریا؟ بێ چهند مانگێك كۆمهڵهك له بهرپرسانى ئێستا و پێشوو گفتووگۆیان لهسهه ئهوه بوو كهوا كاتى ئهوه هاووه پهیوهندی لهگهڵ کورد بهرین و تهركیز بخریه نهوه سهه پهیوهندیكان لهگهڵ تورکیا، هاوپهیمان له نات.

لهگهڵ ئهوهی تورکیا و US پهیوهندیكانیان به شۆیهیهكى زێر تێكچوووه بهتایبەت لهم ساڵانهی دووایدا و بهتایبەت پاش ئهوهی بهرپرسه تورکهكان ئەمریکایان تاوانبار کرد بهوهی دهستی ههبووه له کودهتا کهى تهموزى ۲۰۱۶ دا دژ به سهرك ئهردێگان، بێیه ئیدارهى ترامپ قورسى زێر دههێنێت له زیندووکردنهوهی پهیوهندیكان. له مانگی

ئابيشدا ئىدارەى ترامپ سزاي ئابورى و تەعريفەى گومرکى زياترى خستە سەر تورکيا، که بووه هـکارى قوـبوونهوہى زياترى ئەزمە ئابورـکانى ئەو وـاتە.

لە هەمان کاتدا، پەيوەندىيە شـەزاوہکەى نـوان ئەم دوو وـاتە ئـگر نەبوو لە کارى هاوبەشى سەربازى ئەم دوو دەسەـاتە. لە ئـستادا بەشـوہىەکى هاوبەش کار دەکەن لە پارـزگای ئەدەلب بـ ئـگرتن لە هاتنە ناوہوہى دەسەـاتى حکومەتى سوری، که نزیکەى ٣ ملیـن لە خەـکى سیفیل و ٣٠ ھەزار چەکدارى تووندـوہى دژ بە ئەسەد لەو پارـزگایە گەمارـ دراون. لەم ماوہىەيشدا سەرـک ترامپ وتى: " تورکيا بەشـوہىەکى گشتى زـر يارمەتى داين لەم بارو دـخەدا."

لەم دووايانەدا وەزارەتى دەرەوہى ئەمریکا بـيارى دامەزراندنى دبلـ ماتکارى پـشو جەيمس جەفرى دا وەك نوـنەرـکى تايبەت سەبارەت بە بارودـخى سوري، ئـمـلە خـيدا هـگرى پەيامـك بوو بـ تورکيا کەوا ئەمریکا خوازىارى کارى هاوبەشە لەگەـ حکومەتى تورکيا سەبارەت بە بارودـخى سوري. ساـانى ابردوو جەفرى بانگەوازی پەيوەندىيەکى گەرمترى دەکرد لەگەـ تورکيا. لە کانونى يەكەميش بە کـنگرـسى وت: " پەيوەندى ئەمریکا و تورکيا بـ ئـمە بـاوہىە." داواى لەـ هاوپيشەکانيشى دەکرد: " ئەم پەيوەندىيە مەچـئـن."

ھەرۆھە جەفرى ئاماژەى بەوہ دەکرد کەوا پەيوەندى ئەمریکا لەگەـ کوردەکان، نزیکبوونەوہمان لە ترکيا قورستر دەکات. ھەرۆھە باسى لەوہ دەکرد کەوا بەرپرە تورکـکان سەبرى شـش لە ئـژئاوا دەکەن وەك پـژەيەکى پارتى کرـکارانى کوردستان PKK که ئـکخراوـکى کرـکارى تووندـوہ و دەيەيەکە حکومەتى تورکى شـى دەکات. ھەرۆھە وتى: " زـر بـلە بـلە ھەيە لەلایەن تورکەکانەوہ لـو بارـو."

بەتەماشاکردنى بارودـخەکە، کورد لەسوريا ووبەـووى چارەنووسـکى ناديار بـتـوہ، ئەوہ سەربارى ھەـشە جـربەجـرەکانى تر لەسەر وجوديان. ھەرچەندە بەرپرە ئەمریکـکان تا ئـستا بەردەوامن لە يارمەتيدانيان، بەـام ئەوہى دەمـنـتەوہ بيبينين فشارەکانى تورکيا يان لایەنەکانى ترە لەسەر ئەمریکا که وابکات چوار چـوہى کارەکانى ئەمریکا بگـت.

بەھەرچا ئـگەر ئەمریکا پشت لە کوردەکان بکات، ئەك ھەر قوربانى بە پاـەوانەکانى شـى دژە دەوـەتى ئىسلامى دەدات، بەـکو شـش لە ئـژئاوا دەخاتە مەترسیيەوہ، بە ئومـدترین ئەزمونى ديموکراتى لە ئـژھەـاتى ناوہـاست.

سچا وڻ:

<https://www.jacobinmag.com/2018/10/rojava-isis-syrian-kurds-united-states-military>